

היה מביא פרק שני סוטה

דרכי יהודה דריש זאת למעוטי שאינה שותה ושונה על ידי צעל א' אס חזר וקניא לה דריש תורת לרבות ששמה פעם שניה על ידי צעל שני. ומוקאמר ר' יהודה דע"י צעל שני חוזרת ושמה מכלל דלתנא קמא אפילו צעל א' משקה שני פעמים והיינו דפרכין ומנא קמא הא כתיב זאת ומאי קא ממעט מיניה? דכתיב ואתם צבא דהא מיהת קממעט שלא יקנא לה צעל זה פעם אחרת: שני אנשים ושני צועלים. לאחר שהשקה זה מת ושאלת לאחר וקניא לה מצועל אחר: דכתיב ואתם צבא דהא מיהת אמת לרבינו: ור' יהודה. כתיבא ליה וכו' ולחר שריבה הכתוב ומיעט ולא פירש מה ריבה ומה מיעט על כרחק לא מסרין הכתוב אלא לחכמים לפרש לך לפי חכמתם מה ריבה ומה מיעט ומסתברא דריבויא אשני אנשים קאי ואפילו צבועל אחד ולא אשני צועלים וצעל אחד כיון דקניא לה כבר ונמלאת נקיה נראה הדבר שאדם קנטרין הוא ומתכוין להקניטה הילכך לא שנא מחדש לאשון ולא שנא מאחר:

הדרן עלך היה מביא

מוסף רש"י

לר' יאשיה דדריה. שהיה נדביר, אמורא ארוכא כמותו, ויש להטין אמורא שעדין מימי ר"א היה רבי יאשיה נר פלוגתא דר' יונתן קיים. להכי אלתערין למימי לרבי יאשיה דדריה, לאפוקי ר' יאשיה שקטא (קדושין 71). בבעלים מגלן. שהיה הסוטה עממה מיעפה, דלמא לכן קאמר רחמנא דכתיב ולקח הכהן מיד האשה וגו' (ויקרא 21). דירי תביאנה. צבעים כתיב ומתנבא משתעי סוטה גבי מופיה, דלמא סביילי להקף אוחו מופיה וגו' (סוטה 10). מה להלן בעלים. דהוא צבעים משתעי, דכתיב ואלא קרבנו לה' מונח שלמי ומקין לה' ידיו מצייליה (מכות 10).

הגהות הב"ח

(א) במשנה מניח את ידו מתמיה ומניף ובניף הקיף: (ב) רש"י ד"ה והגש דכתיב: (ג) ר"ה לר' יאשיה וכו' כן פתח הוה ועוד: (ד) ר"ה הכי קאמר וכו' מי קודם אז זה זה או השקאה:

הדרן עלך היה מביא

מוסף רש"י

היה נוטל את מנחתה. דהא אמרינן דאין מלות כהונה צמנות אלא מקמיא ואילן והגשה נמי מחילת קמיילא היא שאין זו קרב למזבח אבל קידוש כלי וליקא וציליה שטעונות שמן כשר צור: ונאסנה על ידה. להניף: וכן מניח ידו מחסיה. וצגמנא ליקף דמנופה לריבי די צעלים ויד כהן וצעלים דמנחת סוטה היא האשה: והגיש. לקרן מערבית דרומית (א) דתנינא צפרק ג' בסדר מנחות (דף 97 ע"ב). וכוולה הך כתיב צמנות סוטה מנופה והקריבה קמיילא והקטרה: והשאר נאלל. שכל הנקמלות שיריהן נאללין דכתיב תורת כהנים מנחה (ויקרא 1) וזאת תורת המנחה כו' עד והנותרת ממנה וגו': ואח"כ מקריב צגמנא פריך הא תנא לחר והקטיר ומה יקריב עוד לאחר הקטרה: פלוגתא דרבנן ור' שמעון צגמנא (ע"ב) ילפינן לה מקראי: גבו' לר' יאשיה דדריה. אמורא הוא וצדורו של ר"א זן פדת (א) ועוד היה ר' יאשיה שהיה תנא נר פלוגתא דר' יונתן צבוליה גמרא והיינו דקאמר ארעא למימרא ליה הכי שגדול וקן ממנו היה: צבעלים מנא לן. שמהא האשה מניפה עם הכהן דהא קרא צכהן לחודיה כתיב ולקח הכהן מיד האשה וגו' [במדבר 19] משלמים. מתנבא חוה ושוק ואימורין שלמים: ידיו סבייליה. צבעלים כתיב וגבי מנופה כתיב: מה כאן כהן. צטוטה כתיב כהן צמנות מנחתה: הא אקריב. קודם השקאה דקני קמן והקטיר והגר תניא היה משקה: הכי קאמר ר' יאשיה דהא תנא רישא הניף והגיש קמן והקטיר לאו דוקא קודם השקאה נקט ולא איירי בהשקאה כלל אלא איירי בצדד הקרבת מנחת סוטה שכן הוא מנופה והגשה קמיילא והקטרה והכי קאמר כשבא להקריבה היה נוטלה מתוך כפיפה כו' והדר איירי מי קודם (א) או השקאה קודם כל אלה

היה נוטל. צירושלמי כתיב ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאות וכו' על ידו הוא מניף ולא על ידה הוא מניף אלא מכאן שהוא נוטלה מתוך כלי חול ונותנה בכלי שרת היינו משמע דלא כפירוש רש"י דפירש דצעל היה נוטל ומצינו למימר דקידוש המנחה כשירה (א) צכהן מיהו מנחה צכהן לטובל המנחה מילה ומאחר שהיה נוטלה היה נותנה כמו כן לתוך כלי שרת:

ובכהן מניח את ידו תחתיה. הא"י דאיצטריך מו למימני וכהן מניח את ידו תחתיה ולא קמי צבמס (א) ומכניס את ידו לאשמועינן דמנופה צכהן ירושלמי וכהן מניח את ידו תחתיה ואין הדבר כיעור מניח את ידו ואינו חוץ מציא כהן זקן ואפילו מימא כהן ילד שאין ילד הרע מנזיה לשעה מני ר' חייא סוטה גידמת שני כהנים מניפין על ידיה אצל צגמנא לידן אמרינן צסוף פרק ארוסה (לקמן דף 10). לגידמת לא היתה שותה וי"ל דפליגי אי צעינן קרא דכתיב: הניף והגיש. צירושלמי יליף הא"י דלאמר צפרק כל המנחות (דף 10) והצלת לרבות מנחת העומר להגשה והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה וכתיב צמניה והיס ויכן הוא מנופה כנר קדמה ומתמס ליקף נמי דשירה נאללין דכתיב צמניה והנותרת מן המנחה לאהרן וגו': (א) ואחר ישקה מבעי ליה צירושלמי ניב. פירוש ואע"פ שהקריב מנחתה כנר והוא הדין אי שלא קדין עבוד כהנים דלא מתקן למגילה כלל עד לאחר הקרבה דמוקף לה צמר הכי נותנה דלאו דוקא נקט דקרא אחי לרשומי ניכר דכיון דכתיב ומחה מנילע שמעינן אי רשומי ניכר דלאו מחו הוא דהא ממעטיניהו הסס דאין מטיילין קנקנתוס למוך הדיו משוס לרשומי ניכר והוי כנז שאינו יכול למחוק אלא עיקר קרא לאס הקריב מנחתה ואחר כך השקה כשירה כדריש רבי שמעון והשקה קמא והכי אמרינן צירושלמי דלרצנן הקריב מנחתה ואח"כ השקה כשירה והתם דריש אליציייהו דרבנן ואחר ישקה למערערין וה"ג התם ואחר ישקה על כרחה שלא צטוטה מודה ר"ש לחכמים שאס השקה ואחר כך הקריב מנחתה שהיא כשירה ומודים חכמים לר' שמעון שאס הקריב את מנחתה מה צביניהון מנחה קנאות היא שהיא צדוקתה ור"ש אומר המיס הן צדוקין אותה מאי טעמא דרבנן מנחת זכרון מזכרת עון מאי טעמא דרבי שמעון וצאו זה רבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב ר"ש אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה כולי עלמא מודו שמתיקה סמוך להשקאה ומו גרסינן התם קרבה מנחתה ואמרתי איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה צעל כרחה כרבי שמעון צרס כרבנן כבר שמה השתא אית לך למימרא אף על גב דלרצנן דרשנין והשקה צתרא לאונס קא צברי דלאונס צמחיקת מגילה תליא מילתא וקרא יתירא קא דרשי דלאונס:

הדרן עלך היה מביא

מוסף רש"י

היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותנה על ידה וכהן מניח (א) ידו מתחתיה ומניפה הניף והגיש קמן (ב) והקטיר והשאר נאכל לכהנים דהיה (ג) משקה ואחר כך מקריב את מנחתה רבי שמעון אומר (א) מקריב את מנחתה ואח"כ היה משקה שנאמר (א) ואחר ישקה את האשה את המים אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה: גבו' (א) אמר ליה רבי אלעזר רבי יאשיה דדריה לא (א) תיתב אכרעך עד דמפרשת לה להא מילתא מנין למנחת סוטה שטעונה תנופה מנא לן והניף כתיב בה בבעלים מגלן (א) אתיא יד יד משלמים כתיב הכא (א) ולקח הכהן מיד האשה וכתיב התם (א) ידיו תביאנה מה כאן כהן אף להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף: הניף והגיש קמן וכו' היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה: הא אקריבה הכי קאמר סדר מנחות כיצד הניף והגיש קמן והקטיר והשאר נאכל לכהנים ובהשקאה גופה פליגי רבי שמעון ורבנן דרבנן סברי משקה ואח"כ מקריב את מנחתה ורבי שמעון סבר מקריב את מנחתה ואחר כך משקה שנאמר (א) ואחר ישקה: ואם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה: ה"ר

שמעון שאס הקריב את מנחתה ואח"כ השקה שהיא כשירה מה צביניהון מנחה קנאות היא שהיא צדוקתה ור"ש אומר המיס הן צדוקין אותה מאי טעמא דרבנן מנחת זכרון מזכרת עון מאי טעמא דרבי שמעון וצאו זה רבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב ר"ש אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה כולי עלמא מודו שמתיקה סמוך להשקאה ומו גרסינן התם קרבה מנחתה ואמרתי איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה צעל כרחה כרבי שמעון צרס כרבנן כבר שמה השתא אית לך למימרא אף על גב דלרצנן דרשנין והשקה צתרא לאונס קא צברי דלאונס צמחיקת מגילה תליא מילתא וקרא יתירא קא דרשי דלאונס:

ה"ג

דמירי דמחקה שאי כיון דסבור דמחקה קודם הקטרה ולעולם ההשקאה הוי אחר הקטרה: דהא אמר ר' אלעזר לר' יאשיה דדריה האשה היה וברורו של ר' אלעזר ועוד היה בימי ר' אבהו ר' יאשיה תנא בר פלוגתא דר' יונתן כפולי דלמורא והיינו דקאמר לר' יאשיה דריה דלא תימא לר' יאשיה דוקן דלאו אורח ארעא למימרא ליה הכי שגדול וקן ממנו היה. ליה: לא תיתב אכרעך. פי' אל תשב

היה נוטל. צירושלמי כתיב ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאות וכו' על ידו הוא מניף ולא על ידה הוא מניף אלא מכאן שהוא נוטלה מתוך כלי חול ונותנה בכלי שרת היינו משמע דלא כפירוש רש"י דפירש דצעל היה נוטל ומצינו למימר דקידוש המנחה כשירה (א) צכהן מיהו מנחה צכהן לטובל המנחה מילה ומאחר שהיה נוטלה היה נותנה כמו כן לתוך כלי שרת:

ובכהן מניח את ידו תחתיה. הא"י דאיצטריך מו למימני וכהן מניח את ידו תחתיה ולא קמי צבמס (א) ומכניס את ידו לאשמועינן דמנופה צכהן ירושלמי וכהן מניח את ידו תחתיה ואין הדבר כיעור מניח את ידו ואינו חוץ מציא כהן זקן ואפילו מימא כהן ילד שאין ילד הרע מנזיה לשעה מני ר' חייא סוטה גידמת שני כהנים מניפין על ידיה אצל צגמנא לידן אמרינן צסוף פרק ארוסה (לקמן דף 10). לגידמת לא היתה שותה וי"ל דפליגי אי צעינן קרא דכתיב: הניף והגיש. צירושלמי יליף הא"י דלאמר צפרק כל המנחות (דף 10) והצלת לרבות מנחת העומר להגשה והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה וכתיב צמניה והיס ויכן הוא מנופה כנר קדמה ומתמס ליקף נמי דשירה נאללין דכתיב צמניה והנותרת מן המנחה לאהרן וגו': (א) ואחר ישקה מבעי ליה צירושלמי ניב. פירוש ואע"פ שהקריב מנחתה כנר והוא הדין אי שלא קדין עבוד כהנים דלא מתקן למגילה כלל עד לאחר הקרבה דמוקף לה צמר הכי נותנה דלאו דוקא נקט דקרא אחי לרשומי ניכר דכיון דכתיב ומחה מנילע שמעינן אי רשומי ניכר דלאו מחו הוא דהא ממעטיניהו הסס דאין מטיילין קנקנתוס למוך הדיו משוס לרשומי ניכר והוי כנז שאינו יכול למחוק אלא עיקר קרא לאס הקריב מנחתה ואחר כך השקה כשירה כדריש רבי שמעון והשקה קמא והכי אמרינן צירושלמי דלרצנן הקריב מנחתה ואח"כ השקה כשירה והתם דריש אליציייהו דרבנן ואחר ישקה למערערין וה"ג התם ואחר ישקה על כרחה שלא צטוטה מודה ר"ש לחכמים שאס השקה ואחר כך הקריב מנחתה שהיא כשירה ומודים חכמים לר' שמעון שאס הקריב את מנחתה מה צביניהון מנחה קנאות היא שהיא צדוקתה ור"ש אומר המיס הן צדוקין אותה מאי טעמא דרבנן מנחת זכרון מזכרת עון מאי טעמא דרבי שמעון וצאו זה רבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב ר"ש אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה כולי עלמא מודו שמתיקה סמוך להשקאה ומו גרסינן התם קרבה מנחתה ואמרתי איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה צעל כרחה כרבי שמעון צרס כרבנן כבר שמה השתא אית לך למימרא אף על גב דלרצנן דרשנין והשקה צתרא לאונס קא צברי דלאונס צמחיקת מגילה תליא מילתא וקרא יתירא קא דרשי דלאונס:

הדרן עלך היה מביא

מוסף רש"י

היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותנה על ידה וכהן מניח (א) ידו מתחתיה ומניפה הניף והגיש קמן (ב) והקטיר והשאר נאכל לכהנים דהיה (ג) משקה ואחר כך מקריב את מנחתה רבי שמעון אומר (א) מקריב את מנחתה ואח"כ היה משקה שנאמר (א) ואחר ישקה את האשה את המים אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה: גבו' (א) אמר ליה רבי אלעזר רבי יאשיה דדריה לא (א) תיתב אכרעך עד דמפרשת לה להא מילתא מנין למנחת סוטה שטעונה תנופה מנא לן והניף כתיב בה בבעלים מגלן (א) אתיא יד יד משלמים כתיב הכא (א) ולקח הכהן מיד האשה וכתיב התם (א) ידיו תביאנה מה כאן כהן אף להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף: הניף והגיש קמן וכו' היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה: הא אקריבה הכי קאמר סדר מנחות כיצד הניף והגיש קמן והקטיר והשאר נאכל לכהנים ובהשקאה גופה פליגי רבי שמעון ורבנן דרבנן סברי משקה ואח"כ מקריב את מנחתה ורבי שמעון סבר מקריב את מנחתה ואחר כך משקה שנאמר (א) ואחר ישקה: ואם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה: ה"ר

שמעון שאס הקריב את מנחתה ואח"כ השקה שהיא כשירה מה צביניהון מנחה קנאות היא שהיא צדוקתה ור"ש אומר המיס הן צדוקין אותה מאי טעמא דרבנן מנחת זכרון מזכרת עון מאי טעמא דרבי שמעון וצאו זה רבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב ר"ש אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה כולי עלמא מודו שמתיקה סמוך להשקאה ומו גרסינן התם קרבה מנחתה ואמרתי איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה צעל כרחה כרבי שמעון צרס כרבנן כבר שמה השתא אית לך למימרא אף על גב דלרצנן דרשנין והשקה צתרא לאונס קא צברי דלאונס צמחיקת מגילה תליא מילתא וקרא יתירא קא דרשי דלאונס:

ה"ג

דמירי דמחקה שאי כיון דסבור דמחקה קודם הקטרה ולעולם ההשקאה הוי אחר הקטרה: דהא אמר ר' אלעזר לר' יאשיה דדריה האשה היה וברורו של ר' אלעזר ועוד היה בימי ר' אבהו ר' יאשיה תנא בר פלוגתא דר' יונתן כפולי דלמורא והיינו דקאמר לר' יאשיה דריה דלא תימא לר' יאשיה דוקן דלאו אורח ארעא למימרא ליה הכי שגדול וקן ממנו היה. ליה: לא תיתב אכרעך. פי' אל תשב

נב א מיי פ"א מהל' סוטה ה"ל"ז (י"ג): א ב מיי פ"ג מהל' סוטה ה"ל"ט י' סגמ ע"ז מ: ב ג ד מיי פ"ה ה"ל"ז: ג ה מיי פ"ד מהל' סוטה ה"ל"ט ז: סוטה ה"ל"ט ז:

תורה אור השלם

1. וקמין דבהון מן המנחה את אוקרחה ודקמין דמנובחה ואחר ישקה את האשה את המים: במדבר ה' כו וקמין דבהון מיד האשה את מנחת הקנאות והניף את המנחה לפני ?? והקריב אותה אל המזבח: במדבר ה' כה וקמין דבהון מיד האשה את מנחת הקנאות והניף את המנחה לפני ?? והקריב אותה אל המזבח: ויקרא ז' ל

תוס' שאנץ (המשך)

ובעלים לא הוה חציצה דגזירות הכתוב היא דבעי שניהם אבל התם גבי שני שותפין אם אחד מהם היה מניח ידו תחת יד חבירו הוה חציצה לפי שאינו גזירת הכתוב שיהו שותפין שותפין ועוד י"ל דהכא ה"פ דלא מיירי שהכין מניח ידו תחת ידו ממש דהוה חציצה אלא ר"ל שכהן תופס ארזי הכלי למטה והבעלים אוחזים למעלה ולכאן חציצה כולל הוה מניח גבי ביכורים שהכין היה אוחז במטה כלומר בשפת הכלי והבעלים למטה וכמו כן גבי מנחת סוטה דאמרתי איכפא שדי צבעים יהיה למעלה ויד כהן למטה וכמו כן פי"ב דקידושין גבי הסמיכות והתנפוח: הניף והגיש קמן והקטיר אבל מלה לא קמי דהא פשיטא דכתיב על כל קרבן תקריב מלח. וכן במנחות לא קמי מלח אבל לעי"ר"פ היה מביא קמין לה לפי ששונה שם סדר מנחות באריכות. והניף וקמין קמין האם לפי שיש מנחות שאינן טעונות תנופה כדאמרתי כפי כל המנחות באות מצוה. וכן יש הרבה מנחות שאינן טעונות קמיצה כגון מנחת כהן ומנחת אבית הדרשן. וק' דעל כרח' סבירא ליה להאי תנא דמקריב מנחתה ואחר כך משקה דאז קדישה בכלי שרת דאי סבירא ליה דמשקה ואח"כ מקריב מנחתה א"כ לא קדישה עדיין בכלי שרת וא"כ תיפוק לחולין (א) וא"כ לאו הכי וק' המגילה גמרא כן אמר טמא אני נשפכין ומנחתה מתפוח אבית הדרשן דמשמע קרא הקטרה הוה משקין אותה דהא מאחרין המחיקה בשביל שמה תורה ולא מחיקי לה עד לצורך. וי"ל

(א) צ"ל הדרן עלך היה מביא: פרק היה נוטל פי' העצ. (ב) שכן למשנה דלקמן דף 10 ע"א. (ג) נראה דל"ל וא"כ הוה קאמר נמקחה המגילה ואח"כ אמר טמא אני דהיינו נשפכין ומנחתה הוה משקין אותה ועוד דהא מאחרין וכו'.